ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ

ಹಳಕಟ್ಟಿ (ಫ.ಗು)

1954

BL-C-20

840
6869

ಕನ್ನಡ (ಎಸ್. ೭) ೯೮೧ / 2175

— ಅಪ್ರಸಂಗ್ರಹದವರು

ಬಸವೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, 2002.

60/-

121

BL-C-20

840
6869

ಶಿವಾನುಭವ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ನಂ. ೬೯

ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ.

(ಭಕ್ತ ಜಂಗಮರ ಸ್ಥಲ)

[ಪಂಚಮೋಪದೇಶ]

೩೫೦
೯೪೬೩

೧೯೫೪

ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ,
ಸಂಪಾದಕ

ಬೆಲೆ: ೭ ಆಣೆ

ಮುದ್ರಕರು
ರಾ॥ ಬ॥ ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ
ಮಾಲಕರು
ಹಿತಚಿಂತಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ ಪ್ರೆಸ್,
ವಿಜಾಪುರ.

ರಾ॥ ಬ॥ ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ
ಸಂಪಾದಕರು

8ಸ೦
6869

ಪ್ರಕಟನೆಯ ಸ್ಥಳ
ವಿಜಾಪುರ
ಉಪಲಿಬುರುಜ ಹತ್ತರ ಇರುವ
ಹಿತಚಿಂತಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ ಪ್ರೆಸ್

ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಶ್ರೀ ನಿ. ಪ್ರ. ಅನ್ನದಾನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು
ಹಾಲಕೆರೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಈಗಿನ ಗ್ರಂಥವು ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯುಲ್ಲಿಯು ೫ನೆಯ ಸಂಪಾದನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಗೆ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವನು ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಾಗದು, ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ತಾನು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ದೀರ್ಘ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಭಾವಲಿಂಗ ಈ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇನೆಂಬದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದಗಳಾದವು. ವಾದದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಲಿಂಗಗಳ ರೀತಿಯನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ, ಅವನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅವನಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಎಂದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಾಗ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಬಗ್ಗೆ ದೀರ್ಘ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿದನು. ಆಗ ಭಕ್ತ, ಜಂಗಮ, ಲಿಂಗ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ನಡೆದವು. ಕಡೆಗೆ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯು ಮಹತ್ವದ್ದಿರುವದೇನೋ ನಿಜವು, ಆದರೆ ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಜಂಗಮನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ತೊಡಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಚರ್ಚೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ವಾಚಕರು ಭಕ್ತ, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ ಇವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಷಟ್‌ಸ್ಥಲ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಈಗ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಮುದ್ರಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು

ಶ್ರೀ ಮ. ನಿ. ಪ್ರ. ಹಾಲಕೆರೆ ಅನ್ನದಾನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಶಿವಶರಣರ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ವಿಜಾಪುರ
೧೮-೧೨-೧೯೫೪

ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ,
ಸಂಪಾದಕ

ಸಟೀಕ ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ

ಪ್ರಭುದೇವರು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂಪಾದನೆ.

[ಪಂಚಮೋಪದೇಶ]

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಿಂದೇಳದೆ । ಮಂಗಳಮಯ ಬಸವ ಚರರ ಕಳುಹಲ್ಕಾ ಪ್ರಭು ॥ ಲಿಂಗನದ ಜರಿದು, ಭಕ್ತಿಯ । ಇಂಗಿತಮಂ ಬೋಧಿಸಿದುದನುಸುರುವೆನೊಲವಿಂ ॥

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ, ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಬಸವರಾಜದೇವರ ಮಹಾತ್ಮೆಯಂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ದ್ವಾರವಟ್ಟದ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿರಲು, ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳು ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಕಂಡು, ಪರಮ ಹರುಷಿತರಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ದೇವ ದೇವ ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕರುಳಿಲ್ಲ. ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಹೊರೆ ಇಲ್ಲ. ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡೆ ಇಲ್ಲ. ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಗತಿ ಇಲ್ಲ. ಇದೆಂತಹ ಸುಳುಹು ಎಂದರಿಯೆ. ಇದೆಂತಹ ನಿಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಮರುಳಿಲ್ಲದ ಮರುಳು, ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಅರಿವು ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಬರವು ಕೌತುಕವಾಯಿತ್ತು ಚಿತ್ತೈಸಯ್ಯ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ॥೧॥

ಇಂತು ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಬಸವರಾಜದೇವರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಲು ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಪರಮ ಸುಖದೊಳೋಲಾಡುತ್ತ ಪರವಶರಾಗಿದ್ದು ಸುಜ್ಞಾನಮುಖದಿಂದ ವಿವೇಕಿಸಿ ನೋಡಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಏಳಲೊಲ್ಲದೆ ಎನ್ನ ಕಾಯನೇ ಭಕ್ತ, ಪ್ರಾಣವೇ ಜಂಗಮವಾದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲೆಂದು ಏಕೋಭಾವವಂ ಕೃತನಿಶ್ಚಯವಂ ಮಾಡಿ, ಆ ಜಂಗಮವನೊಡಗೊಂಡು ಬನ್ನಿಎಂದು ಮರಳಿ ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿ ಕಳುಹುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ ॥

ಕಾಯದ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕರಸ್ಥಲ, ಪ್ರಾಣದ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ಸ್ಥಲ, ಈ ಉಭಯ ಭಾವ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯು ಪರಮಾನಂದ ಸುಖಸ್ಥಲ, ಕಾಯ ಭಕ್ತ ಪ್ರಾಣ ಜಂಗಮವು ಆವುದು ಘನವೆಂಬೆ, ಆವುದು ಕಿರಿದೆಂಬೆ, ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು ಬಂದರೆ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಇಂಬಿಲ್ಲ. ಕರುಣದಿಂದೆ ಬರಹೇಳಾ ಅಪ್ಪಣ್ಣಾ ॥೨॥

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿ ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳ ಕರೆಯ ಲಟ್ಟಲು, ಆ ಅಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಬಂದು ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯೆಂದು ಕರೆವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಮನ ಮನವೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ, ಕಾಯಕ್ಕೆ ಕಾಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ, ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ ಸಮದರುಶನವಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ತೆರೆಮರೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯ! ಸಂಗ ನಿಸ್ಸಂಗವಾಗಿಪ್ಪವರಲ್ಲಿ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಇಂಬಿಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯ! ಬಸವ ಪ್ರಿಯಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನಟ್ಟಿದನು. ಕೃಪೆಮಾಡು ಪ್ರಭುವೇ ॥೩॥

ಹೀಗೆಂದು ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಬಿನ್ನಹವಂ ಮಾಡಿ, ಬಿಜಯಂಗೈಯೆನಲು, ಆ ಪ್ರಭುದೇವರು ಅಟ್ಟಿಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಟ್ಟಿದರೆಂದು ಮುನಿಸನೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನುಡಿವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಮನ ಮನ ಒಂದಾಗಿ ತನು ತನು ಒಂದಾಗಿ ಬೆರಸಿದ ಬಳಿಕ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಕಾಲುವಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ, ಎಂದರಿವರು ಉಪಚರಿಸಿ ಬರಹೇಳದರೆ ಅದೇ ಕೊರತೆ ನೋಡಾ! ಅಂಗದ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ ಇರಲು, ಮಾತಿನ ಅದ್ವೈತವೆಂತಪ್ಪುದೋ? ಆನಾಗದ ಮುನ್ನವೆ ತಾನಾದೆನೆಂಬವರಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವು ಅಡಿ ಇಡುವನಲ್ಲ. ॥೪॥

ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ ಇರಲು, ಮತ್ತೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತವನಾಡುವ ಭೃತ್ಯಾಚಾರ ಹೀನರ ಮನೆಗೆ ಬಾರೆನೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಆ ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಮರಳಿ ಬಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹವಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಅಂಗದ ಕಳೆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಯ್ಯವಾಗದು. ಲಿಂಗದ ಕಳೆ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಯ್ಯವಾಗದು. ಮಾತಿನ ಮಾಲೆಯು ಬೊಮ್ಮವೇತರದೊ? ಕಾಯ ಭಕ್ತನಾದರೆ ಭೃತ್ಯಾಚಾರವಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾಣ ಜಂಗಮವಾದರೆ ಅರಿವಿರಬೇಕು.

ಇಂತೀ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲ, ಶರಣರಲ್ಲ. ಹಿರಿಯರು ಬಂದರೆ ಇದಿರೆದ್ದು ಬಾರದವರ ಮನೆಗೆ ಅಡಿಯಿಡೆವೆಂದು ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರು ಕಾಡಿಹರು ಕೇಳಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ. ॥೫॥

ಹೀಗೆಂದು ಅಪ್ಪಣ್ಣಯ್ಯಗಳು ಬಿನ್ನೈಸಲು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಮರಳಿ ಕರೆಯ ಕಳುಹಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಭಕ್ತನ ಕಾಯವ ಜಂಗಮ ಧರಿಸಿಪ್ಪ ನೋಡಾ ! ಜಂಗಮದ ಪ್ರಾಣವ ಭಕ್ತ ಧರಿಸಿಪ್ಪ ನೋಡಾ ! ಭಕ್ತನಲ್ಲಿಯು ಭಕ್ತಜಂಗಮವೆರಡು ಸನ್ನಿಹಿತ. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿಯು ಜಂಗಮಭಕ್ತನೆಂಬೆರಡು ಸನ್ನಿಹಿತ. ಜಂಗಮಕ್ಕಾದರು ಭಕ್ತಿಯೇ ಬೇಕು. ಭಕ್ತಂಗೆ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ ಬೇಕು. ಭಕ್ತನ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಣಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಕರ್ತನೆಂದು ಜಂಗಮ ಆ ಭಕ್ತನ ಮನೆಗೆ ತಾನೆ ಕರ್ತನಾಗಿ ಹೊಕ್ಕು ತನು ಮನ ಧನಂಗಳನೆಲ್ಲವನೊಳಕೊಂಡು, ಭಕ್ತನ ಪಾವನವ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆ ಆತ ಜಂಗಮನೆಂಬೆ. ಆ ಜಂಗಮದ ಗಳಗರ್ಜನೆಗೆ ಸೈರಿಸಿ ಮುಡುಹಿಂಗೆ ಮುನ್ನೂರು ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಆತ ಭಕ್ತನೆಂಬೆ. ತನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ತಾ ಬಾಹರೆ ಮುನಿಸುಂಟೆ ? ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಗಾಹಿ ನಾನಾಗಿರ್ದು ಕರ್ತರು ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನೆ. ॥೬॥

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಪ್ರಭುದೇವರ ಕರೆವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ನಿಮ್ಮ ತನು, ನಿಮ್ಮ ಮನ, ನಿಮ್ಮ ಧನ, ನಿಮ್ಮದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯವೆಂದಣುಮಾತ್ರವಿಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯ ! ಭಕ್ತನ ಮಠವೆಂದು ಮುನ್ನವೆ ಅರಿದರಿದು ಬಂದು ಮತ್ತೊಂದ ನೆನೆವರೆ ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಶರಣ ಬಸವಂಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾವವುಳ್ಳಡೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾದದಾಣೆ. ॥೭॥

ಹೀಗೆಂದು ಅಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಆ ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ.

ಭಕ್ತ ಜಂಗಮದ ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧವನಾರು ಬಲ್ಲರು ಹೇಳಾ! ಅರ್ಥವನೊಪ್ಪಿಸಿದಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣವನೊಪ್ಪಿಸಿದಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಅಭಿಮಾನವನೊಪ್ಪಿಸಿದಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲನಾಗಿ. ಆ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕು ಪಾದಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಡಲರಕ್ಕುಂತೆಗೆ ಅಶನವನುಂಡು ವ್ಯಸನದ ಕಕ್ಕುಲಿತೆಗೆ ಹಣವ

ಬೇಡಿ, ಕೊಟ್ಟಡೆ ಕೊಂಡಾಡಿ, ಕೊಡದಿರ್ದಡೆ ದೂರಿಕೊಂಡು ಹೋಹಾತ ಜಂಗಮವಲ್ಲ. ಆದಿ ಅನಾದಿಯಿಂದತ್ತತ್ತ ಮುನ್ನ ಮಹಾ ಘನವ ಭೇದಿಸಿ ಕಂಡರಿದು. ಕಾಯದ ಜೀವದ ಹೊಲಿಗೆಯ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಸಾಡಿ ತನ್ನನೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಇರಬಲ್ಲಾತ ಭಕ್ತ. ಸುಳುಹಿನ ಸೂತಕ ವೈದೋರದೆ ಒಡಲ ಕಳವಳದ ರುಚಿಗೆ ಹಾರೈಸದೆ, ಅರಿವೆ ಅಂಗವಾಗಿ, ಆಪ್ಯಾಯನವೆ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಿಂಕರ್ವಾಣವೆಂಬ ಶಿವಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನಬಲ್ಲರೆ ಆತ ಜಂಗಮ. ಆ ಜಂಗಮದ ಆ ಭಕ್ತನ ಸಮ್ಮೇಳವೆ ಸಮ್ಮೇಳ. ಮಿಕ್ಕಿನ ಅರೆಭಕ್ತರೊಡನೆ ಆ ಸಂಗ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸೊಗಸದು. ॥೮॥

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಬಿನ್ನೈಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಜಂಗಮ ಲಿಂಗವೆಂಬುದನಾರು ಬಲ್ಲರಯ್ಯ ? ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ ಶಿವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲದೆ, ಲಿಂಗಕ್ಕಾಧಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಂದವತರಿಸಿದನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು ! ಜಂಗಮಮುಖ ಲಿಂಗವೆಂಬುದನರಿದು, ತನ್ನನರ್ಪಿಸಿ ಇದಿರ ತಪ್ಪಿಸಿ, ಇರಬಲ್ಲನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು. ಅಂಗಮುಖವೆಲ್ಲ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಭೃತ್ಯಾಚಾರವೆ ತನುವಾಗಿರಬಲ್ಲನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು. ಪ್ರಾಣಕಳೆಯರತು ಅಂತು ಜಂಗಮವೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಹಂಗುಹರಿ ಇಲ್ಲದಿರಬಲ್ಲನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು. ಉಪಾಧಿ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿವಾರ್ತೆಯನು ಜರಿದು, ನಿರುಪಾಧಿಕವೆಂಬ ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಅತೀತನಾಗಿ ಸಹಜ ದಾಸೋಹಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲನಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನು. ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗನ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನೆ ನಿಮಗೆ ಭಕ್ತನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರನು ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ. ॥೯॥

ನಿಮಗೆ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನೇ ಭಕ್ತನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರು ಭಕ್ತರಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟು, ಎಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟೆಂದರೆ ಶಿವಶರಣರು ಮೆಚ್ಚುವರೆ? ಹುಸಿ ಹುಂಡನ ಮಾಡಿ ಬಾಯಸವಿಯ ನುಡಿವರೆಲ್ಲ ಭಕ್ತರಪ್ಪರೇ ? ಮಾತಿನ ಅದ್ವೈತವ ಕಲಿತು ಮಾಳಗೋಲ ಬಿಡುವರೆಲ್ಲ ಭಕ್ತರಪ್ಪರೇ ? ಬೆಳ್ಳಿಗೆಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಬಳ್ಳವಾಲ ಕರೆವುದೆ ಮರುಳೆ ? ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನೆಂದರೆ ಮಾತಿನ ಮಾತಿಂಗೆಲ್ಲ ಭಕ್ತಿಯುಂಟೆ? ಬಂದ ಜಂಗಮದ ಇಂಗಿತಾಕಾರವನರಿದು ಇದಿರೆದ್ದು ವಂದಿಸಿ

ಕೈಮುಗಿದು, ನಡನಡುಗಿ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ಭಯಭೀತಿ ಭೃತ್ಯಾಚಾರವಾಗಿರ ಬಲ್ಲರೆ ಅದು ಭಕ್ತಿ, ಅದು ಮಾರ್ಗ. ಬಂದವರಾರೆಂದರಿಯದೆ, ನಿಂದ ನಿಲವನರಿಯದೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಅಹಂಕಾರವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಇಪ್ಪವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗನೊಲ್ಲ ನೋಡಾ ॥೧೦॥

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಬಾರೆವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಮರಳಿ ಬಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ದೇವ ದೇವ, ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದ. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಮನೆಯ ಸಲುಗೆ ಬಂಟ ನಾನಲ್ಲಯ್ಯ! ತನುಮನಧನವ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿಪ್ಪ ವಂಚಕ ನಾನಯ್ಯ! ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಎನ್ನಿಚ್ಚೆಗೆ ಬಪ್ಪರೆ? ಚಕಿತಮಭಿಧತ್ತೆ ಶ್ರುತಿರಪಿ ಎನಲು ಎಮ್ಮ ನುಡಿ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ತಾಗಬಲ್ಲವೆ? ಹಣೆಯ ಹೊಣೆಯ ತೋರಿ ಉದರವ ಹೊರೆವ ನಿಮ್ಮ ಮರೆಯಲಡಗಿಪ್ಪ ಹಡಪಿಗ ನಾನಯ್ಯ. ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲಚನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರು ಎನ್ನ ಮಾತಿಂಗೆ ಬಾರರು. ನೀವೆ ಹೋಗಿ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿಕೊಂಡು ಬಾರಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ॥೧೧॥

ಮತ್ತಂ॥ ನಿನ್ನಳವಲ್ಲ, ಎನ್ನಳವಲ್ಲ. ಇದಾರಳವಲ್ಲದ ಘನವು ನೋಡಯ್ಯ! ಕಾಬರಿಗೆ ಕಂಗಳಿಗಸಾಧ್ಯ. ಮುಟ್ಟುವರೆ ಸೋಂಕಿಂಗಸಾಧ್ಯ. ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ವಾಙ್ಮನಕ್ಕತೀತ. ನಿಂದರೆ ನೆಳಲಿಲ್ಲ. ಸುಳಿದರೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಭುದೇವರೆಂಬ ಭಾವ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಬಸವಪ್ರಿಯ ಕೂಡಲ ಚನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಶರಣರ ಚರಣವಿಡಿವರೇಳಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ॥೧೨॥

ನಾನು ಭಕ್ತನಲ್ಲವಾಗಿ ನನ್ನಿಚ್ಚೆಗೆ ಬಾರರು. ನೀವೆ ಹೋಗಿ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ ತನ್ನಿ, ಎಂದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳು ಚಿಕ್ಕದಣ್ಣಾಯಕರು ಬಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ದ್ವಾರವಟ್ಟದ ಮುಂದೆ ನಿಂದೈದಾರೆ. ನೀವೆ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ ತನ್ನಿ, ಎಂದು ಬಿನ್ನಹಮಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಲಿಂಗವೆ ಜಂಗಮವು, ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂದು ನಂಬಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ಹೊರೆಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಹಾಲ ಹರವಿಯೊಳಗೆ ಹುಳಿ ಹೊಕ್ಕಂತೆ ನೋಡಯ್ಯ! ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗವುಳ್ಳುದೆಲ್ಲವು ಸಂಗಮನಾಥನೆಂದು ನಂಬಿ ನಂಬುಗೆ ಬಂದ ಶರಣರ ನಿಲವನರಿಯದಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪಿತ್ತು ನೋಡಾ ಗುರುವೆ. ಸಂಗಮನಾಥ ಮನೆಗೆ ಅಂಗವಿಡಿದು ಬಂದರೆ ದಿಮ್ಮನೆ ಇದಿರೆದ್ದು ವಂದಿಸಬೇಕು

ನೋಡಯ್ಯಾ! ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರು ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ದೇವರು ಬಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರಲು, ಕಣ್ಣರಿಯದಿದ್ದರೂ ಕರುಳರಿಯಬೇಡವೇ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ? ||೧೩||

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಬಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರಲು, ಅಟ್ಟಾಟಿಕೆಯನಿಂತು ತೆರಹು ಪುರಹಾಗಿಪ್ಪುದು ನಿಮಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದು ಚಿಕ್ಕ ದಣ್ಣಾಯಕರು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಈ ವಾಕ್ಯವ ಕೇಳದಾಕ್ಷಣವೆ ಬಸವರಾಜ ದೇವರು ಹಮ್ಮದಂಬೋಗಿ ನಡುನಡುಗಿ ಭಯಾರ್ಣವದೊಳ್ಮುಳುಂಗಿ ಕಂಗಳ ಬಾಷ್ಪವಿನೊಳು ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಚಿಕ್ಕದಣ್ಣಾಯಕರ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಮುನಿಸ ತಿಳುಹಿಕುಡು ಎಂದು ಬಿನ್ನಹವಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಇನ್ನೇವೆನಿನ್ನೇವೆ? ಕೆಮ್ಮನೆ ಕೆಟ್ಟೆನು. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಬಂದು ಬಾಗಿಲೊಳಿರಲು. ಗಮ್ಮನಿದಿರೆದ್ದು ವಂದಿಸಲರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡನೇನೆಂದು ಪಮಿಸುವೆನು? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಾನು ಭಯಭ್ರಷ್ಟನೆಂಬುದು ಎನಗಿಂದರಿಯಬಂದಿತ್ತು ||೧೪||

ಮತ್ತಂ, ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಧೃತಿಗುಂದಿ ಬೆಳ್ಳಾದೆನಯ್ಯ! ಗತಿಗೆಟ್ಟು ವ್ರತಗೆಟ್ಟು ಧಾತುಗೆಟ್ಟು ಬಾಹಿರ ನಾನಾದೆನಯ್ಯ! ಕಹಿ ಸೋರೆ ಮುತ್ತಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ. ನಡೆದು ಲಿಂಗಜಂಗಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಇಂಬುಗೊಳ್ಳಲರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡನೇನೆಂದು ಹವಣಿಸುವೆನಯ್ಯ! ನವರತ್ನವ ಕಿತ್ತು ಮಡುವಿನೊಳಗೆ ಹಾಯ್ಕಿದ ಕಪಿಯಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಯ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕುಣಿದಾಡುವೆ ಕಾಣಾ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣಾ ||೧೫||

ಹೀಗೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ಭೀತನಾಗಿ ಬಿನ್ನಹವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಚಿಕ್ಕ ದಣ್ಣಾಯಕರು ಹಿರಿಯದಣ್ಣಾಯಕರ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಹೋ ಹೋ ಗುರುವೆ ನಿಮ್ಮ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಯ ಬಂಟ ನಾನಾಗಿರಲು, ಅಂಜುವರೇ ಅಳುಕುವರೇ? ಸಂಗಮನಾಥ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಮನವ ನೋಡಲೆಂದು ತಮ್ಮ ಮನವನಡ್ಡನಿಕ್ಕಿದನೊಂದು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಅದು ನಿಮಗೆ ಸಹಜವಾಗಲ್ಲದೆ? ಮಂಜಿನ ಮೋಹರ ರವಿ ಕಿರಣವ ಕೆಡಿಸಲಾಪವೆ?

ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವರಿಗೆ ಸಂಸಾರವಿಲ್ಲೆಂದು ಶ್ರುತಿಗಳು ಹೊಗಳುತ್ತಿರಲು, ನಿಮ್ಮರಿವಿಂಗೆ ಕೇಡುಂಟೇ? ಕೂಡಲಚನ್ನಸಂಗನ ಶರಣರ ಕರಿವರೆ ಎನ್ನ ಮನವೆಂಬ ಚಮ್ಮಾವುಗೆಯ ಮೆಟ್ಟಿ, ನಡೆಯಯ್ಯಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ॥೧೬॥

ಹೀಗೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಇದಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಚಿಕ್ಕದಣ್ಣಾಯಕರ ಪಾದದ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕಂಡು ನಾನು ಒದುಕಿದೆನೆಂದು ಕೃತನಿಶ್ಚಯವನ್ನೈದಿಧ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ನಂಬಿದೆನಯ್ಯಾ ನಾನು, ನೆಚ್ಚಿದೆನಯ್ಯಾ ನಾನು, ಬದುಕಿದೆನಯ್ಯಾ ನಾನು. ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದೆ ಹಾಳುಕುಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಪಶುವಿನ ಕರುವ ತೆಗೆದು ತಾಯಮುಖವ ತೋರುವಂತೆ ಪಾಪಕೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವನನೆಬ್ಬಿಸಿ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಚರಣವ ತೋರಿ ಎನ್ನನುಳುಹಿದನು. ಹೋದ ಜೀವಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕರುಣವೆಂಬ ಮರುಜೀವಣಿಯ ಹಿಂಡಿ ಎತ್ತಿದನು. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ನಿಂದಲಿಂತಕ್ಕೆ ಬದುಕಿದೆನು ॥೧೬॥

ಬಸವರಾಜದೇವರು ತಮ್ಮ ತಾವೆ ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡ ಕಾಲದೊಳು ಸೊಡ್ಡಳ ಬಾಚರಸರು ಬಂದು ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ತೆರಹು ಮರಹೆಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಗುಣವಲ್ಲ. ಅಮೃತ ಸಾಗರದೊಳಗೆ ಬೇವಿನ ಬಿಂದುಂಟೆ? ಮನವ ನೋಡಲೆಂದು ನಾಟಕವ ನೋಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಜವಲ್ಲಾಗಿ, ಹೆದರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾದಾನಿ ಸೊಡ್ಡಳನ ಮನ ನೊಂಧಿತ್ತೆಂದು ಅಂಜಬೇಡವೇಳಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ॥೧೮॥

ಹೀಗೆಂದು ಸೊಡ್ಡಳಬಾಚರಸರು ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಲು ಬಸವರಾಜದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಮಾರಾಂಕನಿರಿವಲ್ಲಿ ಘಾಯಖಂಡೆಯ ತೋರಿದಾತನೆ ತಿತ್ತಿಗ. ಕೈಯ್ಯ ಕೈದು ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಟ್ಟಾತನೆ ಹಿತನು. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣ ಸೊಡ್ಡಳ ಬಾಚರಸರ ಕರುಣ ಉಳ್ಳನ್ನಕ್ಕರ ಇನ್ನು ನಾನು ಅಂಜುವನಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣಾ ॥೧೯॥

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತ ಲಿಂಗವುಂ ಕರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಭಸ್ಮಾಂಗದ ಕಳೆ ಥಳಥಳಿಸಿ ಹೊಳೆವುತ್ತಿಹ ಆಭರಣದಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ, ಮುಕ್ತಿಯ ಮುಖದರ್ಪಣ, ಅಹಂಕಾರ ಕಾಸಾರ, ಶೃಂಗಾರ ಛೇದನ, ಕರುಣರಸ ಸಿಂಧು, ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಸಂಧಾನನಿವಾಸ, ಶತ

ಏಕಸ್ಥಲ ಮೂಲಿಗ, ಪಂಚಮುಖ ಪಂಚಲಿಂಗ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ, ಭಕ್ತಜನಹೃತ್ಕಮಲಾರ್ಕ, ಶರಣನಿಕುರುಂಬಾಬ್ಧಿಶಶಾಂಕ, ಭವ ವಿಪಿನ ದಾವಾನಲ, ಭವಸಿಂಧುವಡಬಾಗ್ನಿ, ಬಸವದಂಡಾಧೀಶ್ವರನು ಚನ್ನಬಸವರಾಜದೇವರ, ಹಡಪದಪ್ಪಣ್ಣಗಳು, ಸೊಡ್ಡಳಬಾಚರಸರು ನಮಿತ ಮುಖಯುಕ್ತರಾಗಿ, ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವನ ವಚನ.

ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವೆನಯ್ಯಾ, ಜಂಗಮವೆನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು. ಆ ಜಂಗಮವೆನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾದು ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಫಲ ಉಂಟು, ಪದ ಉಂಟು, ಭವ ಉಂಟು. ಆ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಫಲ ನಾಸ್ತಿ, ಪದ ನಾಸ್ತಿ, ಭವ ನಾಸ್ತಿಯಾದಕಾರಣ "ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಜಂಗಮಾರ್ಚನಂ ॥ ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ । ಜಂಗಮಾದಿ ವಿಶೇಷಿತಂ' ಎಂದುದಾಗಿ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ ನಾನಿನ್ನು ಭವಭವಾಂತರ ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುವೆನು ॥೨೦॥

ಮತ್ತಂ, ಎನ್ನ ತನುವಿಡಿದವರ ತನುವೆರಿಸುವೆನು. ಎನ್ನ ಮನ ಪಿಡಿದವರ ಮನವ ಬೆರಿಸುವೆನು. ಎನ್ನ ಶಿರವನವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುವೆನು. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರನೊಡಗೊಂಡು ಬಂದೆನ್ನ ಭವವ ಹರಿವೆನು ॥೨೧॥

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಿಂದಿದ್ದು ಚನ್ನಬಸವರಾಜದೇವರು ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗಣಂಗಳ ಕರಸಿಕೊಂಡು, ವಿಭೂತಿ ವೀಳೆಯವ ಕಾಣಿಕೆ ಸಹವಾಗಿ ನವರತ್ನಖಚಿತ ಒಡಗೂಡಿದ ದಿವ್ಯಾಂಬರಂಗಳಂ ಗುಡಿತೋರಣಂಗಳ ಕಟ್ಟಿ, ದೇವಾಂಗ ಮೌಕ್ತಿಕದ ಸೆರಗಿನ ಸೀರೆಯಂ ನಡೆಮಡಿಯ ಹಾಸಿ ಚೀನಚೀನಾಂಬರದಲ್ಲಿ ಪವಳದ ಝಲ್ಲರಿಯ ಮೇಲುಕಟ್ಟಂ ಕಟ್ಟಿ, ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿಯಂ ಪಂಚ ಮಹಾವಾದ್ಯದಿಂ ಧೂಪಾರತಿ ಘಂಟೆ ಸಹವಾಗಿ, ಪ್ರಭುದೇವರ ಕರೆಯ ಬಾಹ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದಿರುತ್ತಿರಲಿತ್ತಲಾ ಪ್ರಭುದೇವರು ಬಸವರಾಜದೇವರ ತೆರಹು ಮರಹಂ ನೋಡಿ, ವಿಸ್ಮಯಂದಾಳ್ದು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ

ನೋಡಾ, ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವ ಅಗ್ಗಳಿಕೆ ಭಕ್ತರಗೆ ಅಹಂಕಾರವಾಯಿತ್ತು. ಭೃತ್ಯಸಿದ್ಧೆಡೆಗೆ ಕರ್ತನೆಯಂತಂದರೆ ಅಟ್ಟಾಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತು ಕರೆವರುಂಟೆ ? ಬಸವಣ್ಣನೊಳಗೆ ಇಂತು ಮರವೆ ಹುಟ್ಟಿವ ಬಳಿಕ ಉಳಿದ

ಶಿವಭಕ್ತರ ಪಾಡೇನು ಹೇಳಾ? ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನು ಭಕ್ತಿರತಿಯಿಂದ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಕರೆದರೆ ಹೋಹುದಲ್ಲದೆ ವ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರದು ನೋಡಯ್ಯಾ. ॥೨೨॥

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ ದೇವರು ಮರಳಿ ಪ್ರಭುದೇವರೊಡನೆ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಆತನಲ್ಲಿಪ್ಪುದು ಕಂಡಯ್ಯ! ಆತನ ಪ್ರಾಣ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಪ್ಪುದು ಕಂಡಯ್ಯ! ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭೇದವನಾರು ಬಲ್ಲರು ಹೇಳಯ್ಯ? ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನ ಅನುವ ನೀವೆ ಬಲ್ಲಿರಿ. ॥೨೩॥

ಇಂತು ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವು ಬಸವರಾಜದೇವರ ಅಂತಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನು ಪ್ರಸಂಗ ಮುಖದಿಂ ನುಡಿವುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಾಗಣಂಗಳು ಸಹಿತ ಬಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಪಾದದರುಶನವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಭವರೋಗ ವೈದ್ಯನೆಂದು ನಂಬಿದೆ ನಾನು. ಒಮ್ಮೆಗೆ ಕರುಣಿಸಯ್ಯ! ಫಲದಾಯಕ ನೀನು ಒಮ್ಮೆಗೆ ಕರುಣಿಸಯ್ಯ! ಜಯ ಜಯ ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವ ಎನುತಿರ್ದೆನು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿರ್ದೆನು. ॥೨೪॥

ಕಂಡಡೆ ಕಡು ಸುಖವೆನಗೆ. ಕಾಣದಿರ್ದಡೆಯವಸ್ಥೆಯಯ್ಯ! ತವಕದ ಸ್ನೇಹದ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತರಹರವಾಯಿತ್ತು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಪಾದವ ಕಂಡು ಧನ್ಯನಾದೆನು. ॥೨೫॥

ಮತ್ತಂ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಕಂಡ ಕಡು ಸುಖವನೇನೆಂಬೆನಯ್ಯ? ಅದು ಸಾಲೋಕ್ಯದಂತುಟಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಮೀಪ್ಯದಂತುಟಲ್ಲ. ಅದು ಸಾರೂಪ್ಯದಂತುಟಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಯುಜ್ಯದಂತುಟಲ್ಲ. ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಪಾದ ದರ್ಶನವ ಕಂಡು ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆನು ॥೨೬॥

ಮತ್ತಂ, ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಮನ ಮನ ಮುಟ್ಟಿದ ಭಕ್ತಿಗೆ ತನುವೇ ಅರ್ಪಿತ. ತನು ಮುಟ್ಟಿದ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮನವೆ ಅರ್ಪಿತವಯ್ಯ! ಎನ್ನ ತನುಮನವೆರಡು ನಿಮ್ಮ ಚರಣಕ್ಕೆ

ವೇದ್ಯ ನೋಡಯ್ಯ ! "ದೀರ್ಘದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರಂ। ನಿರ್ಲಜ್ಜಂ ಗುರುಸನ್ನಿಧೌ। ಶರೀರಮರ್ಥಪ್ರಾಣಂ ಚ । ಸದ್ಗುರುಭ್ಯೋ ನಿವೇದಯೇತ್॥" ಎಂದುದಾಗಿ, ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹಿ ಶರಣಾರ್ಥಿ ನೀವೆ ಬಲ್ಲಿರಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ॥೨೭॥

ಮತ್ತಂ, ಎನ್ನ ಶರೀರ ನಿಮ್ಮ ಚರಣ ಒರೆಸೊರಸಿ ಬೆರಸಿ ಭೇದವಲ್ಲಯ್ಯ! ಎನ್ನ ಕಾಯದ ಕಪಟ ಎನ್ನ ಮನದ ವಿಕಾರ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದ ಉಂಗುಷ್ಠದ ಮೊನೆಯು ಸೋಂಕಲೊಡನೆ ಹರಿದುದು ನೋಡಯ್ಯ! ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದ ಬೆಳಗ ಕಂಡು ಎನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಕತ್ತಲೆ ಓಡಿತ್ತಯ್ಯ. ॥೨೮॥

ಇಂತು ಬಸವರಾಜದೇವರು ದೀರ್ಘದಂಡ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು. ಪ್ರಭುದೇವರ ನಿಜ ಮೂರ್ತಿ ನಿರಾಕಾರ ಸ್ಥಲದೊಳು ನಿಂದು ನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ಕ್ರಿಗಳಿಗಸಾಧ್ಯವಾಗಿರ್ದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ರೂಪು ಅರೂಪಿನಲ್ಲಿ ನಿಂದಿತ್ತು. ಆ ರೂಪು ನಿಜರೂಪವನವಗ್ರಹಿಸಿತ್ತು. ನಿಜರೂಪು ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು. ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾದ ನಿಜ ಶರಣರ ನಿಲವು ಕಾಯವಿಡಿದು ಕಂಡಿಹೆನೆಂದರೆ ಕಾಣಬಹುದೇ ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಶರಣ ಪ್ರಭುದೇವರ ನಿಲವು ಎನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಪ್ಪುದೆ ? ॥೨೯॥

ತೋರುವನಯ್ಯ ಶಿವನು ಕಂಗಳ ಮುಂದೆ. ಕಾಯುಗೊಂಡು ಮನದ ಮುಂದೆ ಕನಸಾಗಿ ಕಾಡುವನಯ್ಯ ಶಿವನು. ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಹಲವು ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ತೋರುವನು. ಹಲವು ಎಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಾಗಿಪ್ಪನು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರು ಚಿನುಮಯರಾಗಿ ಎನಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದನು. ॥೩೦॥

ಮತ್ತಂ, ಕಂಡಹರೆಂದು ಕಣ್ಣ ಮರೆಮಾಡಿದ. ಕೇಳಿಹರೆಂದು ಕಿವಿಗೆ ಮರೆಮಾಡಿದ. ಮುಟ್ಟಿಹರೆಂದು ಕೈಗೆ ಮರೆಮಾಡಿದ. ಸೋಂಕಿಹರೆಂದು ತನುವಿಂಗೆ ಮರೆಮಾಡಿದ. ನೆನೆದಿಹರೆಂದು ಮನಕ್ಕೆ ಮರೆಮಾಡಿದ. ಅರಿದಹರೆಂದು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಡಿದ. ಪೂಜಿಸಿಹರೆಂದು ಕ್ರಿಗೆ ಮರೆಮಾಡಿದ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರೊಡನೆ ಅಹಂಕಾರವ ಮಾಡಿ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡನೇನೆಂದುಸವಿಸುವೆನು ? ॥೩೧॥

ಇಂತು ಬಸವರಾಜದೇವರು ನಾನಾ ಭಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಲು, ಆ ಪ್ರಭುದೇವರ ನಿಲವಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲು. ಎನ್ನ ಅಹಂಕಾರದಿಂದೆ ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆನೆಂದು ಅನುತಾಪಾಗ್ನಿಯೊಳು ಕರಗಿ ಕೊರಗಿ ಮನನೊಂದು ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಶರಣೆಂದು ಪಾದವ ಹಿಡಿದಿಹೆನೆಂದರೆ ಚರಣದ ನಿಲವು ಕಾಣಬಾರದು. ಕರವಿಡಿದಿಹೆನೆಂದರೆ ಕೈಗೆ ನಿಲುಕದು. ಬೆರಸಿ ಹೆಕ್ಕಿಹೆನೆಂದರೆ ಮುನ್ನವೆ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅಕಟಕಟಾ! ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟೆನಲ್ಲ ಗುರುವೆ! ಎನ್ನ ಪರಮ ಗುರುವೇ ಬಾರಯ್ಯ ಅರಿಯದ ತರುಳನ ಅವಗುಣವ ನೋಡುವರೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ? ॥೩೨॥

ಮತ್ತಂ, ತ್ರಿವಿಧ ತ್ರಿವಿಧದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ ತಪ್ಪುಕ ನಾನಯ್ಯ! ಒಮ್ಮಂಗೆ ಕರುಣಿಸಯ್ಯ! ಇದನರಿದು ಇನ್ನು ತಪ್ಪಿದೆನಾದರೆ ನೀವು ಮಾಡಿತ್ತೆ ಸಲುವುದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩೩॥

ಮತ್ತಂ ಅಂಬು, ಡಳ್ಳು ಹುಸಿ ಎನ್ನದಯ್ಯ, ಡಂಭಕ ಮನದವ ನಾನಯ್ಯ! ಎನ್ನಲ್ಲೇನರಸುವಿರಿ? ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿಯೂ ನಂಬದ ಡಂಭಕ ನಾನು. ಹಾವ ತೋರಿ ಹವಿಯ ಬೇಡುವಂತೆ ಎನ್ನ ಭಕ್ತಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩೪॥

ಮತ್ತಂ, ಮುಸಿಯನೇಸು ಕಾಲ ಬೆಳಗಿದರೆ ಬಿಳಿದಾಗುವದೆ? ಕರ್ಮಸ್ಥಿತಿ ಬೆನ್ನ ಬಿಡದು. ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಸನ್ಮಾನವ ಮಾಡಿದಡೇನು? ಒಂದು ನಿಮಿಷದ ಉದಾಸೀನ ಕೆಡಿಸಿತ್ತು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿಯೂ ನಂಬದ ಡಂಭಕ ನಾನು. ॥೩೫॥

ಮತ್ತಂ, ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ಒಂದೇ ಎಂದು ಇದಿರ ನುಡಿವೆ. ನುಡಿದು ನಾನೆಡಹುತಿಪ್ಪೆ. ಆನು ಸಹಜನಲ್ಲ. ಆನುಭಯ ಸಂಬಂಧಿ ಎಂಬ ನುಡಿ ಸುಡದಿಹುದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ? ॥೩೬॥

ಮತ್ತಂ, ತಂದೆ ನೀವು, ತಾಯಿ ನೀವು, ಬಂಧು ನೀವು, ಬಳಗ ನೀವು. ನೀವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರು ಇಲ್ಲ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಹಾಲಲದ್ದು ನೀರಲದ್ದು ॥೩೭॥

ಎನ್ನವರೆನ್ನ ಕೊಂಡಾಡಿ ಹೊನ್ನ ಶೂಲಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿದರು ಅಹಂಕಾರದ ಗಾಯದಲ್ಲಿ ನಾನೆಂತು ಬದುಕುವೆ? ನಾನೆಂತು ಜೀವಿಸುವೆನು? ಜಂಗಮ

ವಾಗಿ ಬಂದು, ಶೂಲವನಿಳುಹಿ ಪ್ರಸಾದದ ಮದ್ದನಿಕ್ಕಿ ಸಲಹು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೩೮॥

ಇಂತು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಅನುತಾಪದಿಂ ನೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ಪ್ರಭುದೇವರು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಜಂಗಮ. ಜಂಗಮದೊಳಗೆ ಲಿಂಗವೆಂದರಿದು, ಮರೆದು ಒರೆದೊರೆವಡೆವರು. ಜಂಗಮವನಿನ್ನು ಬೆರಸಲೇತಕಯ್ಯಾ ? ಆ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಜಂಗಮವನರಸಿಕೊಂಬುದು. ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯವಸರಕ್ಕೆ ಜಂಗಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾದು ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಇದಿರೆದ್ದು ವಂದಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಬಲ್ಲಾತನೆ ಭಕ್ತ. ಆ ಜಂಗಮ ಹೊರಗಿರಲು, ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪಾತನೇತರ ಭಕ್ತ? ಜಂಗಮದ ಮುಂದೆ ಲಿಂಗವ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸಹಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಪೂಜಿಸುವಾತ ಭೃತ್ಯಾಚಾರದ್ರೋಹವನುಳ್ಳವನು. ಆ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯ ಹೊಗುವ ಜಂಗಮವೆ ಅಜ್ಞಾನಿ. ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರನ ಶರಣರ ಕೂಡ ಅಹಂಕಾರವ ಹೊತ್ತಿಪ್ಪವರ ಕಂಡಡೆ ನಾನೊಲ್ಲೆ ಕಾಣಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ. ॥೩೯॥

ಜಂಗಮವೇ ಹೊರಗಿರಲು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಆವುದಯ್ಯಾ ? ಪ್ರಾಣವ ಹೊರಗಿರಿಸಿ ಎಡೆಯಾಡುವ ದೇಹ ಉಂಟೆ ? ಶರಣರು ಬಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂದಿರಲು, ತನ್ನ ತಾ ಮರೆದವರ ಕಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಒಡೆಯ ಹಾಯ್ಕದೆ ಮಾಣ್ಬನೆ ? ॥೪೦॥

ಇಂತು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡುತ್ತ ತೆರಹು ಮುಳ ಹಾಗಿರ್ದ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ ಪ್ರಭುದೇವರು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಮೂದಲಿಸಿ ನಿರೂಪಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು. ಆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಅತ್ಯಂತ ನೊಂದು ತಮ್ಮ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ತಾವೆ ಜರಿದು ನುಡಿದುಕೊಳುತಿರ್ದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಮುನ್ನೂರರುವತ್ತು ದಿನ ಸಾಧನೆಯ ಮಾಡಿ, ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಕೈಮುರಿದಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ. ಎನಿಸು ಕಾಲ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಏವೆನಯ್ಯಾ ? ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಡಿಯದನ್ನಕ್ಕರ, ಕೊಡನ ತುಂಬಿದ ಹಾಲ ಕಾಯಿ. ಇಸು ಡುಗಿಹೆನೆಂದರೆ ಎನ್ನಳವೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮ

ಎನಿಸು ಕಾಲ ಕಲ್ಲು ನೀರೊಳಗಿದ್ದರೇನು ? ನೆನೆದು ಮೃದುವಾಗ ಬಲ್ಲುದೇನಯ್ಯ ? ಎನಿಸು ಕಾಲ ನಿಮ್ಮ ಪೂಜಿಸಿ ಏವೆನಯ್ಯ ಮನದಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕರ ? ನಿಧಾನವ ಕಾಯಿದಿರ್ದ ಬೆಂತರನ ವಿಧಿ ಎನಗಾಯಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ॥೪೨॥

ಮತ್ತಂ, ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಷೋಡಶೋಪಚಾರಂಗಳ ಅರಸರಿಯದ ಬಿಟ್ಟಿಯು ಮಾಡುವೆನು. ಎನ್ನ ತಾಗಿದ ಸುಖವನು ಜಂಗಮುಕರ್ಪಿಸಲರಿಯದುಪಚಾರಿಯಾನು. ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮದ ಭೇದವನರಿಯದ ಪೂಜಕ ನಾನು. ಮತ್ತೆ ನಾಚದೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರೆನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂಬ ಡಂಭಕ ನಾನು ॥೪೩॥

ಮತ್ತಂ, ನೋಡುವರುಳ್ಳರೆ ಮಾಡುವೆ ದೇಹಾರವ. ಎನಗೊಂದು ನಿಜವಿಲ್ಲ. ಎನಗೊಂದು ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಇಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯ ! ಲಿಂಗವ ತೋರಿ ಉದರವ ಹೊರೆವ ಭಂಗಗಾರ ನಾನಯ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ॥೪೪॥

ಲಿಂಗವೆಂತಿಪ್ಪುದೆಂದರಿಯೆನು. ಲಿಂಗದ ನಿಲವೆಂತುಟೆಂಬುದ ಹೊಲಬನರಿಯೆನು. ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಮಾತು ಎನಗೇತಕಯ್ಯ ? ಜಂಗಮಲಿಂಗವಾಗಿ ನೀವು ಬಂದಿರುತಿರಲು, ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮರುಳಾದೆನು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಎನ್ನ ತಪ್ಪನೆಣಿಸಿಹೆನೆಂದಡೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ ॥೪೫॥

ಎನ್ನ ತಪ್ಪು ಅನಂತಕೋಟಿ. ನಿಮ್ಮ ಸೈರಣೆಗೆ ಕಡೆ ಇಲ್ಲ: ಇನ್ನು ತಪ್ಪಿದೆನಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾದವೇ ದಿಬ್ಯ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರ ಮುಂದೆ ಕಿನ್ನರಿ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣಗಳ ಪಾದವೇ ಸಾಕ್ಷಿ ॥೪೬॥

ಮುನ್ನ ತಪ್ಪಿದ ತಪ್ಪಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ತೆರಹು ಮರಹಾಗಿದ್ದೆನಾದರೆ ಕಿನ್ನರಿ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದದಾಣೆ ಎಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನಹವಂ ಮಾಡಲು, ಅಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರಿ ಬೊಮ್ಮಿ ತಂದೆಗಳು ಪ್ರಭುದೇವರೊಡನೆ ಬಿನ್ನಹವಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ತನು ಸೆಜ್ಜೆ, ಮನ ಲಿಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಅನುವ ಬೇರೆ ಮತ್ತರಸಲುಂಟೆ ? ತನುವೇ ಬಸವಣ್ಣ. ಮನವೇ ಪ್ರಭುದೇವರೆಂಬ ಘನವನೊಳಕೊಂಡಿಪ್ಪ ಬಳಿಕ ಗುಣಾವಗುಣವ ಸಂಪಾದಿಸುವರೆ ಮಹಾಲಿಂಗ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕದೇವ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದು ಸಂಶಯವುಂಟೆ ? ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ವುದಯ್ಯ ಪ್ರಭುವೆ ॥೪೭॥

ಹೀಗೆಂದು ಕಿನ್ನರೀ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣಗಳು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ.

ಜಂಗಮದಿಂಗಿತಾಕಾರವ ನೋಡಿ, ಲಿಂಗವೆಂದರಿವ ಸದ್ಭಕ್ತರು ಮನ ಮನ ಬೆರಸಿದ ಕೂರ್ಮನ ಶಿಶುವಿನ ಸ್ನೇಹದಂತೆ ಕಾಣದ ಪುನ್ನಪೆ ತೆರಹಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು ನೋಡಾ. ಬಂದ ಬರವನರಿಯದೆ ನಿಂದ ನಿಲವನರಿಯದೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಅಹಂಕಾರವ ಹೊತ್ತಿಪ್ಪವರ ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗನೊಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಕಿನ್ನರಿ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ ||೪೮||

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಕಿನ್ನರಿ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣಗಳೊಡನೆ ನಿರೂಪಿಸಲು, ಇದಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಕಿಂಕುರ್ವಾಣ ಭಾವದಿಂದೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾಪದ ವಚನ.

ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಭೃತ್ಯಾಚಾರ ಎನಗಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ! ಆನು ನಿಮ್ಮ ನೆನೆಯಲು ಎನಗೆ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವಯ್ಯಾ! ಕರುಣದಿಂದೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ||೪೯||

ಎನ್ನ ಅಹಂಕಾರದ ಅವಗುಣವ ಕಳೆದು, ಕೃತಾರ್ಥನ ಮಾಡೆಂದು ಬಿನ್ನಹಮಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಕರಗಿಸಿ ಎನ್ನ ಮನದ ಕಾಳಿಕೆಯ ಕಳೆಯಯ್ಯಾ! ಒರೆ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಂದೆನ್ನ ಪುಟವಿಕ್ಕಿ ನೋಡಯ್ಯಾ. ಕಡಿಹಕ್ಕೆ ಬಡಿಹಕ್ಕೆ ತಂದೆನ್ನ ಕಡೆಯಾಣಿಯ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪಾದಕ್ಕೆ ತೊಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿ ಸಲಹಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಯ್ಯಾ ||೫೦||

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನವಿಸಲು, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ತನುವಿನಲ್ಲಿ ತನು ಸವೆದು, ಮನದಲ್ಲಿ ಮನ ಸವೆದು, ಧನದಲ್ಲಿ ಧನ ಸವೆದು, ಭಕ್ತಿ ಯುಕ್ತಿಯ ಮಾತು ನಿನಗೇಕೆ ಬಸವ? ಮಾಟಕೂಟವೆಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಸಿಲ್ಕಿ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೆಂಬುದ ಮರೆದೆಯಲ್ಲ ಬಸವ! ಗುಹೇಶ್ವರನ ಶರಣರಿಂಗೆ ತ್ರಿಕರಣವನೊಪ್ಪಿಸಿದಲ್ಲದೆ, ಭಕ್ತನಾಗಬಾರದು ಕಾಣಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ||೫೧||

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಬಸವರಾಜದೇವರು ತನು, ಮನ, ಧನಂಗಳನು ವಂಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಿಮಗರ್ಪಿಸಿದೆನೆಂಬ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಹೊನ್ನಿನೊಳಗೊಂದೊರೆಯ ಸೀರೆಯೊಳಗೊಂದೆಳೆಯ ಇಂದಿಂಗೆ ನಾಳಿಂಗೆ ಬೇಕೆಂದೆನಾದರೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದನರಿಯೆನು, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಿಮ್ಮಾಣೆ ॥೫ ॥

ಮತ್ತಂ, ತನುವ ಬೇಡಿದಡೀವೆ. ಮನವ ಬೇಡಿದಡೀವೆ. ಧನವ ಬೇಡಿದಡೀವೆ. ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗೆ ಎನಗೆ ಬೇಕೆಂಬ ಭಾವ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದರೆ, ಘನ ಮಹಿಮ ನಿಮ್ಮ ಪಾದದಾಣೆ. ಮನ ವಚನ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ನೀವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದನರಿಯೆನು. ಅರಿದರೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಭವ ಘೋರದಲ್ಲಿಕ್ಕಯ್ಯಾ ॥೫೩॥

ತನು ಮನ ಧನಂಗಳ ನಿಮಗರ್ಪಿಸಿ, ಶುದ್ಧವಾಗಿಪ್ಪೆನೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಲು ಉತ್ತರಮಂ ಖಂಡಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಮೇರು ಗಿರಿಗಳೆಲ್ಲವು ಪ್ರಮಥರೊಡವೆ. ರಜತಗಿರಿಗಳೆಲ್ಲವು ಪುರಾತನರೊಡವೆ. ಚತುರ್ದಶ ಭುವನವೆಲ್ಲವು ಲಿಂಗದೊಡವೆ. ಪೃಥ್ವಿ ಎಂಬುದು ಕರ್ತಾರನ ಕಮ್ಮಟ. ಅಚ್ಚಿನ ಮೊಳೆ ಬಾಣಸದ ಮನೆ. ತನುಮನಧನಂಗಳೆಲ್ಲವು ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಸೊಮ್ಮು. ನೀನೇನ ಕೊಟ್ಟು ಭಕ್ತನಾದೆ ಹೇಳಾ ಬಸವಣ್ಣಾ ? ೫೪॥

ಮತ್ತಂ, ತನುವರ್ಪಿತವೆಂದರೆ ಗುರುದ್ರೋಹ, ಮನವರ್ಪಿತವೆಂದರೆ ಲಿಂಗದ್ರೋಹ, ಧನವರ್ಪಿತವೆಂದರೆ ಜಂಗಮದ್ರೋಹ, ಇಂತೀ ತನುಮನಧನಂಗಳೆಂಬ ಅನಿತ್ಯವನು ನಿತ್ಯಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಭಕ್ತನಾದೆನೆಂದರೆ ಅದು ಅಜ್ಞಾನ ನೋಡಾ! ಒಡೆಯರಿಗೆ ಉಂಡೆಯ ಮುರಿದಿಕ್ಕಿ ನಾ ಭಕ್ತನಾದೆನೆಂಬ ಮಾತ ಸಮ್ಯಕ್ ಶರಣರು ಮಚ್ಚುವರೆ ? ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೀನಾವುದರಲ್ಲಿ ಏನನರ್ಪಿಸಿ ಭಕ್ತನಾದೆ ಹೇಳಾ ಬಸವಣ್ಣಾ ? ॥೫೫॥

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಅನುತಾಪಂ ಬಟ್ಟ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಎಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಗಾಣವನಾಡಿದ ಎತ್ತಿನಂತಾಯಿತೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ. ಉಪ್ಪ ಅಪ್ಪುವಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಮೆಲಿದಂತಾಯಿತೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನಾನು ಮಾಡಿದೆನೆಂಬ ಕಿಚ್ಚು ಎನ್ನನೆ ಸುಟ್ಟಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಸಾಲದೆ ಹೇಳಾ ಪ್ರಭುವೆ ? ॥೫೬॥

ಮತ್ತಂ, ತನುವ ಕೊಟ್ಟೆಹೆನೆಂದು ನುಡಿದು, ಗುರುವಚನಕ್ಕೆ ದೂರವಾದೆ; ಮನವ ಕೊಟ್ಟೆಹೆನೆಂದು ನುಡಿದು ಲಿಂಗಮುಖಕ್ಕೆ ದೂರವಾದೆ; ಧನವ ಕೊಟ್ಟೆಹೆನೆಂದು ನುಡಿದು ಜಂಗಮಮುಖಕ್ಕೆ ದೂರವಾದೆ; ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಯ್ಯ ನಿಮಗೆ ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ನುಡಿದ ಕೆಟ್ಟ ಕೇಡಿಂಗೆ ಈಡೆ ಇಲ್ಲ. ||೫೭||

ಮತ್ತಂ, ನಾನು ಭಕ್ತನಲ್ಲಯ್ಯ! ನಾನು ಯುಕ್ತನಲ್ಲಯ್ಯ! ನಾನು ಮುಕ್ತನಲ್ಲಯ್ಯ! ಕಪಟ ವೇಷದ ಡಂಭಕ ನಾನು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಎನ್ನ ಭಕ್ತಿ ಮುಳಲೊಟ್ಟೆ ಎಂಬುದ ನೀವು ತೋರಬಂದಿರಾಗಿ, ಎನಗಿಂದರಿಯ ಬಂದಿತ್ತು. ||೫೮||

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಕಿಂಕುರ್ವಾಣದಿಂ ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ವಿಡಂಬಿಸುತಿರ್ದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಸಜ್ಜನ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಭಕ್ತಿ ಹೊತ್ತಿಗೊಂದು ಪರಿಯುಂಟೆ ಹೇಳಾ? ಒಮ್ಮೆ ಅಹಂಕಾರ ಒಮ್ಮೆ ಕಿಂಕರವೆ? ಮನಕ್ಕೆ ಮನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಗುಹೇಶ್ವರನಿಪ್ಪನಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚಿನೊಳಗಿಲ್ಲ ಕಾಣಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ||೫೯||

ಮತ್ತಂ, ಜಂಗಮವೇ ಲಿಂಗನೆಂದು ನಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು ನೋಡಾ! ಸಂದು ಸಂಶಯವಳಿದು, ಸ್ವಯವಾದ ಭಕ್ತಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಹೋಯಿತ್ತು. ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಬಳಿಕ ಕಿಂಕಲನಾಗಿ, ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ ಬಳಿಕ ಅಹಂಕಾರಿಯಾದರೆ, ಹೊರಗೆ ನೂಕುವ ಕಾಣಾ ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗವು. ||೬೦||

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಇದಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ. 8140-6869

ಬೆದಕದಿರು, ಬೆದಕದಿರು, ಬೆದಕಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ತರಟ್ಟೆಯ ಕಾಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನನರಸುವಿರಿ? ನಿಮ್ಮುತ್ತಮಿಕೆಯ ಮರೆಯಯ್ಯ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ. ||೬೧||

ಎನ್ನ ಚಿತ್ತು ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ನೋಡಯ್ಯ. ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಹುರುಳಿಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯ! ಪ್ರಪಂಚಿನ ಡಂಭಿನಲ್ಲಿ ಎನ್ನನೊಂದು ರೂಪ ಮಾಡಿ ನೀವಿರಿಸಿದಿರಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ||೬೨||

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ.

ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ, ಮನದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧ, ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಿಂಕಲ, ಲಿಂಗದ ವಾರ್ತೆ ನಿನಗೇಕೆ ಹೇಳಾ ಬಸವ ? ಜಂಗಮವೇ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಸೂತಕ ಉಂಟಲ್ಲದೆ ಸಜ್ಜನ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯ ಮಾತು ನಿನಗೇಕೆ ಹೇಳಾ ಬಸವ ? ಕಬ್ಬುನದ ರೂಪು ಪರುಷವ ಮುಟ್ಟಿ ಹೊನ್ನಾಯಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಪರುಷವಾಗಬಲ್ಲುದೆ ಹೇಳಾ ಬಸವ ? ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಪರುಷದ ಪುತ್ಥಳಿಯನರಿವರೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ. ॥೬೩॥

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಆನೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆನಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯ ಘನವ ? ನಾನೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆನಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದದ ನಿಲವ ? ಕಾಯದ ಕಳವಳದ ಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆಯುಳವಡುವುದೆ ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಎನ್ನವಗುಣವ ನೋಡದೆ ಕರುಣದಿಂದೆ ಭಕ್ತಿಯ ನಿಲವ ತೋರಾ ತಂದೆ. ॥೬೪॥

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಲು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ.

ಕೂರ್ಮನ ಸ್ನೇಹದಂತಿರಬೇಡಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ. ಕಾಕಪಿಕ ಸಂಧಾನದಂತಿರಬೇಡಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ. ಕೊಂಬೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಹಾಯ್ವ ಕಪಿಯಂತಿರಬೇಡಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ. ನೀರ ಕ್ಷೀರವ ಭೇದಿಸಿ ತೆಗೆವ ಹಂಸೆಯಂತಿರಬೇಡಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಧಾನ ತಪ್ಪಿ ಮರಳಿ ಅರಸಿದರುಂಟೆ, ಹೇಳಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ? ॥೬೫॥

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು ಇದಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಎನ್ನ ತನುವಿಂಗೆ ನೀನೊಡೆಯ, ಎನ್ನ ಮನಕ್ಕೆಯು ನೀನೊಡೆಯ, ಎನ್ನ ಧನಕ್ಕೆಯು ನೀನೊಡೆಯನಾದ ಬಳಿಕ ಎನ್ನರಿವು ನಿನ್ನದು, ಎನ್ನ ಮರಹು ನಿನ್ನದು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ಭೃತ್ಯಾಪರಾಧಸ್ವಾಮಿನೋ ದಂಡವೆಂಬುದ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಾ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೬೬॥

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ತಾ ಬಾಳಲಾರದೆ ವಿಧಿಯ ಬೈದನೆಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಾಯಿತ್ತಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣ! ಅವಧಾನ ತಪ್ಪಿ ಆಚಾರಗೆಟ್ಟು ನಡೆದು ಶಿವಾಧೀನವೆಂದರೆ ಹೋಹುದೆ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ? ಈ ಬಣ್ಣಿಗೆಯ ಮಾತು ಸಲ್ಲದು ಕೇಳಾ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣಾ. ||೬೭||

ಲಿಂಗಜಂಗಮವ ಪೂಜಿಸಿ ಭಕ್ತನಾದೆನೆಂದರೆ ಭೃತ್ಯಾಚಾರ ಸದಾಚಾರವೆ ಮೊದಲು ನೋಡಾ ! ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳ ಭಕ್ತಿಗೆ ಹೊರೆ ಇಲ್ಲ ನೋಡಾ ! ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಅಲಗ ಹಿಡಿದು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿ ತನ್ನನೆ ಇರಿದು ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಿಸಿ ಹಗೆಯ ಗೆಲುವರೆ ಅರಿವೆಂಬ ಅಲಗ ಅವಧಾನ ತಪ್ಪದೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕು ನೋಡಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ. ||೬೮||

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು ಅದಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜದೇವರ ಬಿನ್ನಹ.

ಧ್ಯಾನ ಮೌನವೆಂಬ ಶಸ್ತ್ರವ ಹಿಡಿಯಲರಿಯದೆ, ಅಹಂಕಾರ ಧಾರೆಯ ಮೊನೆಯಲಗೆಂಬ ಶಸ್ತ್ರವ ಹಿಡಿದು ಕೆಟ್ಟೆನಯ್ಯ. ಅಂಜುವೆನಂಜುವೆನಯ್ಯ! ಜಂಗಮ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಭಾಷೆ ಪಲ್ಲಟವಾಯಿತ್ತು ! ಇನ್ನು ಜಂಗಮ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಶಿಕ್ಷಾಶಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಎನ್ನ ಹೊಯ್ದು ಬೈದು ರಕ್ಷಿಸುವದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ||೬೯||

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಮುಳಿಸ ತಿದ್ದಿ ತೋರಿ ರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಮನಕ್ಕೆ ಮನವೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ, ಕಾಯಕ್ಕೆ ಕಾಯ ಸಮದರುಶನವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ ಸಮದರುಶನವಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಮನವಚನ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಸೂತಕ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಸೈರಿಸಬಾರದು ಕಾಣಾ ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನೀನೆ ಭಕ್ತನಾದ ಕಾರಣ ಮುಳಿಸು ಮೊನೆದೋರಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣಾ. ||೭೦||

ಮತ್ತಂ, ಸೂಳೆ ಹಲಬರನುರುಳಿದಳೆಂದು ನಿಂದಿಸುವರಿಲ್ಲ ಕೇಳಾ ! ಪತಿವ್ರತೆ ತನ್ನ ಪುರುಷನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಮುಖವ ನೋಡಿದರೆ, ಅವಳು ಚಾಂಡಾಲಗಿತ್ತಿ ಎಂಬುದು ಲೋಕವೆಲ್ಲವು. ಕೀರ್ತಿ ವಾರ್ತೆಗೆ ಮಾಡುವ

ಭಕ್ತ ತಪ್ಪಿದರೆ, ಅದ ಮನಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೆಡಹಿದರೆ, ಅದ ಸೈರಿಸಬಾರದು ನೋಡಾ. ನಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆದಿಯಿಂದತ್ತತ್ತ ನೀನೇ ಭಕ್ತನಾದ ಕಾರಣ ಮನ ನೊಂದಿತ್ತು ಕಾಣಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ. ೭೧॥

ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ಮುಳಿಸ ತೋರಿ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಅನುತಾಪದಿಂದೆ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಎನ್ನ ನುಡಿ ಎನಗೆ ನಂಜಾಯಿತ್ತು. ಎನ್ನ ಅಲಗು ಎನ್ನ ಕೊಂದಿತ್ತು. ಆನು ಪಾಪಿಯಯ್ಯಾ. ಆನು ಕೋಪಿಯಯ್ಯಾ. ತರಳತನದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟೆನಯ್ಯಾ! ಭಕ್ತಿ ಯುಕ್ತಿಯ ಹೊಲಬನರಿಯದೆ, ಆನು ಮರುಳಾದೆನಯ್ಯಾ! ಆಳು ಮುನಿದೊಡೆ ಆಳೇ ಕೆಡುವನು. ನೀವು ಮುನಿದೊಡೆ ನಾನೇ ಕೆಡುವೆನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೭೨॥

ಮತ್ತಂ, ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದರೆ ನಿಲಬಹುದಲ್ಲದೆ ನೆಲ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದರೆ ನಿಲಬಹುದೆ? ಏರಿ ನೀರುಂಬರೆ, ಬೇಲಿ ಕೆಯ್ಯ ಮೆಯ್ದರೆ, ನಾರಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳವರೆ, ತಾಯ ಮೊಲೆವಾಲು ನಂಜಾಗೆ, ಇನ್ನಾರಿಗೆ ದೂರುವೆನಯ್ಯಾ? ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನೀವು ಮುನಿದರೆ ನಾನು ಸೈರಿಸಬಲ್ಲೆನೆ ಹೇಳಾ ಪ್ರಭುವೆ? ॥೭೩॥

ಮತ್ತಂ ಎನ್ನ ಗುಣಾವಗುಣವ ಸಂಪಾದಿಸುವೆನಯ್ಯಾ. ನಿಮಗಾನು ಸರಿಯೆ? ಅಪ್ರತಿಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನೀವು ಮಾಡಲಾನಾದೆನು. ಎನ್ನೊಡನೆ ಮುನಿವರೇ ಎಲೆ ತಂದೆ ಹೇಳಾ? ॥೭೪॥

ಮತ್ತಂ, ಕಣ್ಣ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿಯದೆ ನುಡಿದೆನು. ಮನ ನಿಮಿತ್ಯ ಮುಂದಾಗಿ ಕಂಡೆನಯ್ಯಾ! ಸಖಿಯರಿಲ್ಲದೆ ಸುಖವ ಬಯಸಿದ ರುಂಟೆ? ಎನ್ನ ಮುನಿಸು ಎನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಬಾರಾ ಎಲೆ ಪ್ರಭುವೇ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ. ॥೭೫॥

ಹೀಗೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ಬಸವರಾಜದೇವರ ಮಹತ್ವವನ್ನೆತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಆಕ್ಷೇಪಂ ಬಡುತ್ತಿರ್ದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಆರಾಧಿಸಿ ವಿರೋಧಿಸುವರೆ, ಪೂಜಿಸಿ ಪೂಜೆಯ ಮರೆವರೆ, ಜಂಗಮ ಲಿಂಗವೆಂದರಿದವರು ಸಂಚ ತಪ್ಪುವರೆ ಗಾಳಿಯು ಗಂಧವು ಕೂಡಿದಂತೆ, ಜಗದೊಳಗೆ ಇದೆ ಕೀರ್ತಿವಾರ್ತೆಯ ಹಡೆದೆಯಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣಾ. ನಿನ್ನ ಶಿಸು

ವಿನೋದತಣ ತೆರಹು ಮರಹ ವಸುಧೆಯೊಳಗಣ ಪ್ರಮಥರು ಮೆಚ್ಚುವರೆ, ತಿಳಿದು ನೋಡುವರೆ ಗುಹೆಶ್ವರನ ಶರಣ ಅಲ್ಲಯ್ಯಂಗೆ ನೀನು ಪರಮಾರಾಧ್ಯರು ಕಾಣಾ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಾ ॥೭೬॥

ಎನಗೆ ನೀನು ಪರಮಾರಾಧ್ಯರಾಗಿಹುದ ಮರೆದೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಬಸದರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಎನ್ನ ಗತಿ ಮತಿ ನೀನೆ ಕಂಡಯ್ಯ! ಎನ್ನ ಗುರು ಪರಮ ಗುರು ನೀನೆ ಕಂಡಯ್ಯ! ಎನ್ನಂತರಂಗದ ಜ್ಯೋತಿ ನೀನೆ ಕಂಡಯ್ಯ. ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ನೀನೆ ಎನಗೆ ಪರಮ ಗುರು, ನಾ ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನೆಂಬುದ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಬಲ್ಲರು ಕೃಪೆ ಮಾಡಾ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೭೭॥

ಎನ್ನ ಗುರು ಎನ್ನ ಪರಮಗುರು ನೀನೆ ಎಂಬುದನು ನಾ ನಿಮಗೆ ಭಕ್ತನೆಂಬುದನು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಬಲ್ಲರೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸುತ್ತಿರಲು, ಆ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಪ್ರಭುದೇವರೊಡನೆ ಬಸವರಾಜದೇವರ ಘನವ ಕೊಂಡಾಡಿ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಿ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಕೇಳು ಕೇಳು ಎಲೆ ಅಯ್ಯ. ಆದಿ ಅನಾದಿ ಇಲ್ಲದಂದು, ಬಸವಣ್ಣನೇ ಭಕ್ತ. ನಾದ ಬಿಂದು ಕಳೆಗಳಿಲ್ಲದಂದು ನೀನೆ ಜಂಗಮ, ಶಿವಭಕ್ತಿಗಳು ದಯವಾಗದ ಮುನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನೆ ಭಕ್ತ, ಸುರಾಳ ನಿರಾಳವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಹುಟ್ಟದ ಮುನ್ನ ನೀನೆ ಜಂಗಮ. ಈ ಉಭಯಭಾವದಲ್ಲಿ ಭೇದ ಉಂಟೆ? ಕಪಿಲಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಿನಾಥಯ್ಯ, ಬಸವಣ್ಣನಾರೆಂಬುದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೀವೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಿ ಕೃಪೆ ಮಾಡಾ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೭೮॥

ಇಂತು ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯದೇವರು ಬಸವರಾಜದೇವರ ಘನವ ತೋರಿ ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡಲು, ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳು ಚಿಕ್ಕದಣ್ಣಾಯಕರು ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಂ ಮಾಡಿ ಬಿನ್ನೈಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಮಹದೇವ ದೇವ, ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ, ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ ನಿರಾಕಾರತತ್ವವೆ, ನೀವೆ ಗತಿಮತಿ. ನಿಮ್ಮ

ಚರಣಕ್ಕೆ ಶರಣಯ್ಯ. ಸತಿಪತಿಯ ಒಲುವೆಯ ಮುನಿಸು ಅತಿ ಬೇಟ ವೆಂಬುದು ತಪ್ಪದು ನೋಡಾ! ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನೊಡತಣ ಮುನಿಸು ಎನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಸಂಶಯ ತೋರದು ನೋಡಾ! ಸಂತೆಯ ನೆರವಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನದ ಮಾತ ಮಾರಬಹುದೆ? ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು ನುಡಿದು ಅನು ಭಾವದ ರಚ್ಚೆ ನಗೆಗೇಡು ನೋಡಯ್ಯ! ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮೊ ಳಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂಬುದ ನೀವೆ ಅರಿದರಿದು ಮತ್ತೆ ಬಾರೆನೆಂಬುದುಚಿತವೆ? ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವಾಗಿರುತ್ತಿರಲು, ಇನ್ನಾ ತೊಡನೆ ಮುನಿವಿರಿ ಕೃಪೆ ಮಾಡಾ ಪ್ರಭುವೆ? ॥೭೯॥

ಮತ್ತಂ, ಭಕ್ತರ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದೆಂಬುದ ಜಂಗಮದ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದೆಂಬುದ ನರಿಯಾ ಪ್ರಭುವೆ? ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಪ್ರಾಣ. ಬಸವಣ್ಣನ ಪ್ರಾಣವೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ. ನಿನ್ನ ಕಾಯವೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಕಾಯ. ಬಸವಣ್ಣನ ಕಾಯವೆ ನಿನ್ನ ಕಾಯ. ನೀವಿಲ್ಲದಿರೆ ಬಸವಣ್ಣನಿಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣನಿಲ್ಲದಿರೆ ನೀವಿಲ್ಲ. ಇಂತೊಂದಾನೊಂದು ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇರು ಮಾಡಬಾರದೆಂಬುದನರಿದು, ಬರಿದೆ ಮುನಿವರೆ? ಬಲ್ಲವರು ನಡೆವವರು ಮುಗ್ಗಿದೊಡೆ ನಡಿಸಿ ಕೊಂಬುವ ದಲ್ಲವೆ, ಮಿಡಿಯ ಹರಿಯ ಹೊಯ್ದುವರುಂಟೆ? ಲೋಕದೊಳಗೆ ಮುಂಹಿಂದ ಬಂದ ಗುಣವ ಸಂಪಾದಿಸದೆ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೈಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಕೂಹಲ ಚನ್ನಸಂಗಮದೇವ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನಾರೆಂಬುದ ನೀನೊಮ್ಮೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಾ ಪ್ರಭುವೆ. ॥೮೦॥

ಇಂತು ಚಿಕ್ಕದಣ್ಣಾಯಕರು ಬಿನ್ನಪಂಗೈದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಾಳತಂದೆಗಳು ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ ಎನ್ನ ಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸಯ್ಯ. ಬಸವಣ್ಣನೆ ಗುರುರೂಪಾಗಿ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನೆ ಲಿಂಗರೂಪಾಗಿ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪ್ರಭುವೇ ನೀವು ಜಂಗಮರೂಪಾಗಿ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ. ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಿಗೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನೆ ಕಾರಣಿಕನಾದ. ವೈರಾಗ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಿಗೆಗೆ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಕಾರಣಿಕನಾದ. ಈ ಇಬ್ಬರನು ಒಳಕೊಂಬ ಮಹಾಘನಕ್ಕೆ ನೀವು ಕಾರಣಿಕರಾದಿರಿ. ಇಂತು ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮ ಒಂದೆ ಯಲ್ಲದೆ ಭಿನ್ನಭಾವವುಂಟೆ? ಬಸವಣ್ಣ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಬಿನ್ನಪವ ಮೀರದೆ ಬಿಜಯಂಗೈವುದಯ್ಯ ಕಲಿದೇವರದೇವಾ. ॥೮೧॥

ಇಂತು ಚಿಕ್ಕದಣ್ಣಾಯಕರು ಮಡಿವಾಳತಂದೆಗಳು ಬಿನ್ನಹಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ. ಪ್ರಭುದೇವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ, ನಿತ್ಯ ಬಸವಣ್ಣ, ನಿರಂಜನ ಬಸವಣ್ಣ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಖಂಡಪಿಂಡ ಬಸವಣ್ಣ, ಶಿವಾಚಾರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಸವಣ್ಣ, ಸರ್ವಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ, ಷಡುಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪು ಬಸವಣ್ಣ, ಸರ್ವಾಂಗ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ ಬಸವಣ್ಣ, ಸ್ವಾನುಭಾವ ಸಾರೋದ್ಧಾರ ಬಸವಣ್ಣ, ಜಂಗಮ ಪ್ರಾಣಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಬಸವಣ್ಣ ಆರೂಢ ದಾಸೋಹ ಬಸವಣ್ಣ, ನಿಸ್ಸಂಗ ನಿಜರೂಪು ಬಸವಣ್ಣ. ಶಿವಸಮಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಾರ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನೆಂದು ಬಸವರಾಜದೇವರ ಮಹಾತ್ಮೆಯನು ನಾನಾ ವಿಧದಿಂ ಸ್ತೋತ್ರಮಂ ಮಾಡಿ ಆ ಪ್ರಭುದೇವರು ತಾವು ನಮಸ್ಕಾರಮಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಆಯತದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಚಾರಿಯ ಕಂಡೆ, ಸ್ವಾಯತದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಚಾರಿಯ ಕಂಡೆ, ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಚಾರಿಯ ಕಂಡೆ. ಗುಹೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪೂರ್ವಾಚಾರಿ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ರೀ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನಯ್ಯ ‖೮೨‖

ಮತ್ತಂ, ಗುರುಸ್ಥಲ, ಲಿಂಗಸ್ಥಲ, ಜಂಗಮಸ್ಥಲ, ಪ್ರಸಾದಸ್ಥಲವಡಗಿ, ಕರಸ್ಥಲವಿನ್ನಾರಿಗೆ ಸಾರಿತ್ತು? ನಿರ್ವಂಚಕತ್ವದ ನಿತ್ಯ ನಿಜಸ್ಥಲವಾದ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವಿನ್ನಾರಿಗೆ ಸಾರಿತ್ತು ಬಸವಣ್ಣಂಗಲ್ಲದೆ? ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು ನಾನು ಬದುಕಿದೆನು ‖೮೩‖

ಮತ್ತಂ ಕುಲದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಕುಲವ ಬೆರಸದೆ ತನ್ನ ನಿಲವ ಮರೆದಿಪ್ಪವರಾರು ಹೇಳಾ? ಹಬ್ಬಿದ ಮೂರು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮನವ ಹಬ್ಬಲೀಯ್ಯದೆ ಲಿಂಗಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸವಿಸಿ ಸ್ವಯಲಿಂಗವಪ್ಪವರಿನ್ನಾರು ಹೇಳಾ? ಸ್ವಯಲಿಂಗ ಸ್ವಯಶರಣ ಸ್ವಯಭೋಗವೆಂದುದಾಗಿ ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆನು. ‖೮೪‖

ಮತ್ತಂ, ತನುವ ಗೆಲಲರಿಯದೆ, ಮನವ ಗೆಲಲರಿಯದೆ ಧನವ ಗೆಲಲರಿಯದೆ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಿತ್ತು ಲೋಕವೆಲ್ಲವು. ತನು ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಸವಿಸಿ ಮನವ ಲಿಂಗಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸವಿಸಿ ಧನವ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸವಿಸಿ ಗೆಲಬಲ್ಲರೆ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರನು ಕಾಣೆ. ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣಂಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿರ್ದೆನು ‖೮೫‖

ಮತ್ತಂ, ಬಯಲಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನೊಬ್ಬ ಶರಣ. ಆ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಸ್ವಾಯತವ ಮಾಡಿದನೊಬ್ಬ ಶರಣ. ಆ ಭಕ್ತಿಯನೆ ಸುಜ್ಞಾನ

ಮುಖವ ಮಾಡಿದನೊಬ್ಬ ಶರಣ. ಆ ಸುಜ್ಞಾನವನು ಲಿಂಗಮುಖನಾಗಿ ಧರಿಸಿದನೊಬ್ಬ ಶರಣ. ಆ ಲಿಂಗವನು ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ವೇಧಿಸಿಕೊಂಡನೊಬ್ಬ ಶರಣ. ಆ ಸರ್ವಾಂಗವನೆ ನಿರ್ವಾಣ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿವನೊಬ್ಬ ಶರಣ. ನಾನು ನಿರ್ವಾಣ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿದೆನೆಂದರೆ ಭಕ್ತಿ ಕಂಪಿತನೆನಿಸಿ ಎನ್ನ ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಿಸಿಕೊಂಡನೊಬ್ಬ ಶರಣ. ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನ ಶ್ರೀಪಾದವ ಕಂಡು, ಶರಣೆಂದು ಬದುಕಿದೆನು, ।೮೬॥

ಇಂತು ಪ್ರಭುದೇವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಬಸವರಾಜದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ಬಸವರಾಜದೇವರು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಮಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ವಚನ.

ಕಾಲಿಲ್ಲದೆ ನಡೆವನು, ಕೈಯ್ಯಿಲ್ಲದೆ ಹಿಡಿವನು, ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆ ನೋಡುವನು, ಸಹಜವಾಗಿ ಮೈಯಿಲ್ಲದೆ ಬಣ್ಣ ಮಥನವಿಲ್ಲದ ಕೂಟ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವೈರಗಾಗಿ ಸಿಲೆಯ ಮೇಲಿಹ ಒಡಲು ತನ್ನ ತಾನರಿಯದೆ ಬಿಡದೆ ಎನ್ನ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಂದ ಪರಿಯ ನೋಡಾ. ಜಡವಿಡಿದ ಎನ್ನ ಕಾಯದ ಕಳವಳವ ತಿಳುಹಲೆಂದು, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಅನುಭಾವ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕುಳ್ಳಿಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕುಂಟನಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ಹೆಳವ ಎಲ್ಲಿ, ನೋಡಿದಡಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣನು. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಒಳಗೆ ವೊರೆದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಬಲ್ಲವರೆಲ್ಲ ಬದುಕಿ ಎಂದು ಝಲ್ಲರಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಬೆಳುಗೊಡೆಯ ಹಿಡಿದು, ಬಲ್ಲಿದನಾನೆಯ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲನು. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಮಹಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮರೆಹೊಕ್ಕು ಬದುಕಿದೆ ನಾನು. ॥೮೭॥

ಮತ್ತಂ, ಆದಿಯನರುಹಿದ. ಅನಾದಿಯ ತೋರಿದ. ಇಹವ ಕೆಡಿಸಿದ. ಪರವ ನಿಲಿಸಿದ. ಘನವ ತೋರಿದ ಮನವು ಪರಿಸವಿಟ್ಟು ಅರಿವು ತೋರಿದ. ಆಯತವ ಮಾಡಿ, ತನುವ ಮರಸಿ, ಮಹಾ ತನುವನರುಹಿದ. ಹಿಂದಣ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಯವ ಹಿಂದುಮಾಡಿ ತೋರಿದ. ಮುಂದಣ ಗತಿಯ ಸಂದೇಹವ ಬಿಡಿಸಿದ. ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಶ್ರೀಪಾದಕ್ಕೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನುತಿರ್ದೆನು. ॥೮೮॥

ಮತ್ತಂ, ಸ್ತೋತ್ರದ ಪದಂಗಳು.

ರಾಗ. ಗುರ್ಜರಿ ॥ ಗುರುಚರಣವೆ ಗತಿ, ಗುರುಚರಣವೆ ಮತಿ, ಗುರು ಶಬ್ದ ಪರುಷಪಾವನವೆನಗೆ ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ ನ ಗುರೋರಧಿಕಂ ನಗುರೋರಧಿಕವೆನುತಿರ್ದವು ಶ್ರುತಿ ॥ಪಲ್ಲ॥

ಅಜಾತನಲ್ಲ ಅಜಾತಜನಿತನಲ್ಲ ಖೇಚರನಲ್ಲ, ಭೂಚರನಲ್ಲ, ಅಚರಿಸುವನಲ್ಲ ಅನ್ನಸುಖಂಗಳ ಭ್ರಾಂತನಲ್ಲದ ನಿಭ್ರಾಂತ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನು ॥೧॥

ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಶಿವತತ್ವ ಸಾಧಕನಲ್ಲ, ಅಷ್ಟತನು ಮೂರುತಿಯಲ್ಲ, ಅಷ್ಟ ಮದಂಗಳ ಮೆಟ್ಟಿಯೆ ನಿಲಿಸಿದ ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲಪೂಜಿತನು ಸೀನೆ ॥೨॥

ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ಸನುಮತ ತಾನಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಿಸುವನಲ್ಲ, ಮನದಿಚ್ಛೆಗೆ ಆಕಾರ ನಿರಾಕಾರ ಸಾಕಾರ ಸನುಮತನು ಏಕಾಂತದೊಳಗಿಪ್ಪ ನಿಜಸ್ವರೂಪಂಗೆ. ॥೩॥

ಜೀವ ಜೀವಾದಿಗಳೊಳಗಣ ಅನ್ಯ ಭಿನ್ನ ಭಾವಕನಲ್ಲ, ಸಮಸ್ತವಾದ ಸಮಸುಖಭೋಗಿ ಅಣುರೇಣುಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭರಿತ ನೀನೆ. ॥೪॥

ಭೃಂಗವು ಕುಸುಮ ಪರಿಮಳಕೆರಗುವಂತೆ, ಲಿಂಗ ಸಂಗ ಸುಖದ ನಿರ್ಲೇಪ ಅಂಗಲಿಂಗ ಸಂಗವಾಗಿಪ್ಪ ಶಿವಯೋಗಿಸಂಗ ಕೂಡಲಸಂಗನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವಾ.॥೫॥

ಅಂತು ಪದಸಹ ವಚನ. ॥೯೩॥

ಇಂತೀ ಶ್ರೀಮತ್ಸಕಲಗಣ ಪುರಾತನರೊಳ್ ಪ್ರಭುದೇವರು ಮಹಾನುಭಾವ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯಂ ಮಾಡಿದ ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯೊಳ್ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಪ್ರಭುದೇವರ ಮುನಿಸ ತಿಳುಹಿದ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಪಂಚಮೋಪದೇಶ ಸಮಾಪ್ತ ಮಂಗಳಮಹಾ. ಶ್ರೀ